

**Uchwała Nr X/96/16  
Rady Gminy Adamów  
z dnia 12 stycznia 2016r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1515z później. zm.) oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 332) uchwała się:

§1

Gminny Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA  
RADY GMINY  
*Skiba*  
Bożena Skiba

Załącznik do uchwały Nr X/96/16

Rady Gminy Adamów

z dnia 12 stycznia 2016r.

# **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018**

Adamów, 2016

## Wstęp

Rodzina jest najmniejszą, a zarazem najważniejszą częścią życia społecznego. Definiowana jest na różne sposoby: jako środowisko społeczne, grupa społeczna, instytucja społeczne lub czynnik socjalizacyjno - wychowawczy. W każdym społeczeństwie prawidłowo funkcjonująca rodzina ma pełne kompetencje by zapewnić swym członkom szczęśliwy, harmonijny rozwój. Rodzina jest pierwszym, podstawowym środowiskiem wychowawczym człowieka. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest wartością, której nie można niczym równoważnym zastąpić. Rodziny funkcjonują w różnych formach: na bazie małżeństwa, konkubinatu, związku partnerskiego. Społeczeństwa wykształciły tzw. alternatywne formy rodziny: niepełną, zrekonstruowaną, zastępczą, a także rodzinny dom dziecka. Rodzina spełnia w społeczeństwie wiele funkcji. Funkcje można podzielić na cztery grupy: pierwsza to prokreacja, druga zabezpieczenie podstawowych potrzeb członkom rodziny, trzecia grupa polega na przystosowaniu dziecka do życia społecznego, wskazaniu odpowiedniego miejsca w społeczeństwie i grupa czwarta to funkcje, które socjalizują dzieci, uczą reguł zachowania uznanych za właściwe, prawideł postępowania w danym społeczeństwie przekazywaniu przyjętego systemu wartości. Funkcje rodziny stanowią jednolitą całość i nie mogą być realizowane oddzielnie. Jakiegokolwiek zaburzenie utrudniające realizację którejś z funkcji rodziny z reguły powoduje przejściową lub dłuższą niewydolność ogólnego funkcjonowania rodziny. Zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania rodziny jest często niedojrzałość, niekompetencja czy brak odpowiedzialności partnerów zakładających rodzinę . Zagrożeniom sprzyjają przemiany ustrojowe, ekonomiczne. Często u podstaw problemów rodziny leży ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, rozbicie rodzin, emigracja zarobkowa rodziców. Zagrożenie bytu rodziny stanowi również niepełnosprawność, ciężka choroba, śmierć jednego z rodziców. W każdej rodzinie występują napięcia, konflikty oraz kryzysy, niestety nie każda rodzina jest w stanie samodzielnie je rozwiązać. Zgodnie z art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. (t.j. Dz.U z 2015r. poz.332) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie winna mieć charakter interdyscyplinarny. Konsekwencją powyższego jest wprowadzenie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018. Niniejszy Program określa instrumenty mające na celu pomagać w rozwiązaniu trudnych sytuacji występujących w rodzinie. Wskazuje działania



na rzecz rodziny. Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego wsparcia rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, mających na celu przywróceniu im zdolności do wypełniania tych ról.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

1. Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.
2. Ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U. z 2015r. poz. 1515),
3. Ustawą z dnia 24 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.),
4. Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U z 2015r. poz.332.),
5. Ustawą z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 1390),
6. Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.Dz.U z 2015r. poz .1286),
7. Gminną Gminy Adamów na lata Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2024 (Uchwała Nr VII/79/15 Rady Gminy Adamów z dnia 30 października 2015r).

## **I. Diagnoza demograficzna i społeczna Gminy Adamów**

Gminą Adamów jest gminą wiejską, położoną na terenie powiatu zamojskiego, w województwie lubelskim. Liczba ludności zamieszkującej na terenie Gminy Adamów stale się zmniejsza. W roku 2012 liczba ta wynosiła 4998 osób, natomiast w 2014r już 4934. Ta niekorzystna tendencja jest wynikiem większej liczby zgonów (liczba zgonów na przestrzeni lat 2012 – 2014 wyniosła 202) niż urodzeń (liczba urodzeń na przestrzeni lat 2012 – 2014 wyniosła 135). Z danych statystycznych wynika, że na terenie tut. gminy zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn. Prawie na stałym poziomie utrzymuje się liczba dzieci i młodzieży zamieszkującej na terenie Gminy Adamów w wieku 0 -17 lat.

<b>Rok</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>
Liczba mieszkańców Gminy Adamów	4998	4968	4934
Liczba kobiet	2480	2468	2447

Liczba mężczyzn	2518	2500	2487
Liczba dzieci/młodzieży zamieszkującej na terenie Gminy Adamów w wieku 0 – 17 roku życia	504	500	485
Liczba urodzeń	38	52	45
Liczba zgonów	56	65	45

Tabela 1 Dane demograficzne.

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z tereny Gminy Adamów objętych wsparciem z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Adamowie oraz świadczeniami wypłacanymi przez Urząd Gminy w Adamowie. Rodziny w ramach współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Adamowie mają możliwość skorzystania z następujących form pomocy:

- pomoc społeczna: świadczenia pieniężne ( zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe) oraz świadczenia niepieniężne (posiłek, schronienie, ubranie, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze);
- skierowanie do Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Jacni;
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych);
- pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i osobom stosującym przemoc ( działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych);
- pomoc asystenta rodziny;
- świadczenia rodzinne (np. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenie pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie, karta dużej rodziny),
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Ogólne dane statystyczne dotyczące liczby rodzin z terenu Gminy Adamów i rodzaju wsparcia z jakiego one skorzystały zawiera poniższa tabela. Znajdują się w niej również dane dotyczące zasobów kadrowych tutaj. Ośrodka (pracownicy socjalni i asystent rodziny).



<b>Rok</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	122	130	104
Liczba pracowników socjalnych	3	3	3
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była praca socjalna	54	79	74
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	11	13	30
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	11	32	30
Liczba asystentów rodziny	0	1	1
Liczba rodzin/dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	0	10/25	10/27
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	270	252	285
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	24	20	15
Liczba osób otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne	132	139	137
Liczba rodzin, w których były świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	2	1
Liczba dzieci, młodzieży pozostającej w pieczy zastępczej	0	0	1

Tabela 2 Dane liczbowe dotyczące rodzin korzystających ze wsparcia.

Na przestrzeni 2012 – 2014 roku zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Wśród dominujących problemów w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo (próg dochodowy poniżej kryterium dochodowego), a w następnej kolejności bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, wielodzietność.

Rok	2012	2013	2014
Rodziny ogółem	122	130	104
Ubóstwo	86	103	72
Bezrobocie	59	71	48
Potrzeba ochrony macierzyństwa	45	45	40
Długotrwała lub ciężka choroba	54	51	41
Niepełnosprawność	36	30	30
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	5	5	3
Wielodzietność	42	40	37
Alkoholizm	6	8	7
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	2	0

Tabela 3 Powody udzielania wsparcia.

Na terenie tut. gminy funkcjonują trzy niezawodowe rodziny zastępcze. W rodzinach tych są umieszczeni ośmioro dzieci.

W 2013r. do 10 rodzin został wprowadzony asystent rodziny. Ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w 2014r asystent został skierowany do 10 rodzin, w których wychowywało się 27 dzieci. Wśród nich 5 rodzin było wielodzietnych, 8 niepełnych, 2 pełne. W 2013r. i 2014r. asystent był w stosunku cywilno – prawnym z tut. ośrodkiem. Jego praca w całości finansowana była ze środków wojewody w formie dotacji celowej w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 – asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej” oraz „ Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014”. Natomiast od 2015r. asystent rodziny jest zatrudniony na umowę o pracę, a koszty zatrudnienia były częściowo pokrywane ze środków wojewody w ramach „ Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015”. Przez 2015r. wsparciem asystenta rodziny objęto 12 rodzin, w tym 34 dzieci.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy, jako zadanie własne, współfinansowanie pobytu dziecka u mieszczonego w pieczy zastępczej odpowiednio: 10% w pierwszym roku pobytu dziecka, 30% w drugim roku pobytu dziecka oraz 50% w trzecim i następnym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Dlatego tut. gmina ponosi tego typu koszty. Od



lipca 2015r. i od grudnia 2015r . 10% wydatków na opiekę i wychowanie w pieczy zastępczej dwojga dzieci.

## **II. Analiza SWOT**

Analiza SWOT służy porządkowaniu informacji. Jest stosowana we wszystkich obszarach planowania jako uniwersalne narzędzie etapu analizy badawczej. Technika ta polega na posegregowaniu posiadanych informacji na cztery grupy:

### **Mocne strony:**

- dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej,
- działalność zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- dobra współpraca interdyscyplinarna,
- dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- wspieranie rodzin przez asystenta rodziny,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych.

### **Słabe strony:**

- występowanie zjawiska marginalizacji rodzin ze względu na występowanie problemów społecznych,
- niewystarczające zasoby mieszkaniowe dla rodzin ubiegających się o lokal socjalny lub komunalny,
- bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie,
- niska aktywność klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyciężeniu trudnych sytuacji,
- wyuczona bezradność i roszczeniowość.

### **Szanse:**

- kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej,
- współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny,
- wzrost świadomości rodzicielskiej w zakresie świadomego rodzicielstwa, uzależnień, przemocy domowej.

### **Zagrożenia:**

- złożoność problemów rodzin,
- degradacja więzi rodzinnych,
- brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i spędzaniem z nim wolnego czasu,
- brak możliwości zaspokajania różnego rodzaju uzasadnionych potrzeb rodziny.



### **III. Część programowa Gminnego Programu Wspierania Rodziny**

#### **1. Założenia Programu**

Odbiorcami Programu są rodziny, zamieszkujące na terenie Gminy Adamów, a zwłaszcza rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Program kierowany jest również do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży wychowywanych w rodzinie pozostającej w kryzysie.

**Celem głównym programu jest wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczych.**

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które określa jako zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

W oparciu o w/w ustawę zaplanowano następujące działania zmierzające do osiągnięcia założonego celu głównego. Działania są podporządkowane następującym celom szczegółowym.

#### **1) Podejmowanie interdyscyplinarnych działań wspierających przezwyciężenie sytuacji kryzysowych w rodzinie.**

<b>L.p</b>	<b>Działanie</b>	<b>Realizatorzy</b>	<b>Termin realizacji</b>
1.	Zapewnienie rodzinom wsparcia w formie świadczeń socjalnych.	GOPS w Adamowie	2016 - 2018
2.	Wsparcie w formie szeroko rozumianej pracy socjalnej.	GOPS w Adamowie, Urząd Gminy	2016 - 2018
3.	Wprowadzanie do rodzin asystenta rodziny oraz prowadzenie monitoringu po zakończeniu współpracy.	GOPS w Adamowie	2016 - 2018
4.	Zapewnienie pomocy specjalistycznej, w zależności od rodzaju problemu występującego w rodzinie.	GOPS w Adamowie	2016 - 2018
5.	Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny.	GOPS w Adamowie, placówki oświatowe	2016 - 2018
6.	Współpraca z podmiotami o zasięgu powiatowym w przypadku	GOPS w Adamowie	2016 - 2018

	konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.		
7.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin.	Wszystkie instytucje wskazane jako realizatorzy	2016 - 2018

**2) Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych.**

<b>L.p</b>	<b>Działanie</b>	<b>Realizatorzy</b>	<b>Termin realizacji</b>
1.	Realizacja programów mających na celu wzmocnienie roli i funkcji rodziny.	GOPS w Adamowie, placówki oświatowe	2016 - 2018
2.	Wspieranie rodziców w podnoszeniu świadomości planowania oraz funkcjonowania rodziny.	GOPS w Adamowie, placówki oświatowe	2016 - 2018
3.	Wspieranie rodziców w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.	GOPS w Adamowie, placówki oświatowe, GKRPA	2016 - 2018
4.	Zapewnienie pomocy specjalistycznej, w zależności od rodzaju problemu występującego w rodzinie.	GOPS w Adamowie, placówki oświatowe, GKRPA	2016 - 2018
5.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców.	placówki oświatowe, GKRPA	2016 - 2018

**3) Rozwój form wsparcia rodziny oraz kompetencji osób bezpośrednio pracujących z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.**

<b>L.p</b>	<b>Działanie</b>	<b>Realizatorzy</b>	<b>Termin realizacji</b>
1.	Podnoszenie kompetencji asystenta rodziny współpracującego z rodzinami z trudnościami wychowawczo – opiekuńczymi.	GOPS w Adamowie	2016 - 2018
2.	Podnoszenie kompetencji pracowników ośrodka pomocy społecznej bezpośrednio pracujących z rodziną w kryzysie.	GOPS w Adamowie	2016 - 2018



**Efektem** realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie stworzenie możliwości świadczenia profesjonalnej, wszechstronnej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych, a co za tym idzie oddalenie zagrożenia umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

## **2. Realizatorzy**

Organizowanie i koordynowanie zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Adamowie. Program będą realizowały również inne instytucje o zasięgu gminnym, do których zadań należy praca z dzieckiem i rodziną, w szczególności:  
Urząd Gminy Adamów,  
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,  
Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze zajmujący się przemocą w rodzinie,  
Zespół Szkół w Szewni Górnej,  
Zespół Szkół w Suchowoli,  
Komisariat Policji w Krasnobrodzie,  
Centrum Integracji Społecznej w Jacni,  
we współpracy z instytucjami o charakterze powiatowym:  
Powiatowym Urzędem Pracy,  
Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu,  
Centrum Interwencji Kryzysowej w Zwierzyńcu.

## **3. Monitoring i finansowanie Programu**

Monitoring będzie polegał na bieżącej analizie procesu realizacji Programu. Podsumowanie realizacji dokumentu będzie częścią sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Adamowie za dany rok, jakie Kierownik ośrodka składa Radzie Gminy. Podsumowanie realizacji Programu będzie umożliwiało wprowadzenie działań korygujących wynikających z bieżących potrzeb i problemów.

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 będą środki własne gminy i środki ewentualnie uzyskane ze źródeł zewnętrznych.